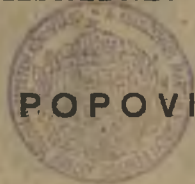

Sămănătorul

Revistă Săptămânală

Director: AUREL C. POPOVICI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL :

I. SLAVICI. — Iubirea de formă.

NATALIA IOSIF NEGRU — Să cânt (poezie).

ZOE VERZEA. — Stan Brândușe (nuvelă).

ORESTE — Romanța Valsului (poezie).

I. FLAVIU. — Fruntași ai Românilor: Noul ministru president.

C. THEODORESCU. — Sonet (poezie).

GHIȚĂ POP. — Înti'o chestie de critică.

Revista Generală.

Exemplarul 20 bani

„MINERVA” INSTITUT DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURA
B-dul ACADEMIEI 3. — EDGAR-QUINET 4. — BUCUREȘTI

A APARUT :

Poezii

DE
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mihail Eminescu

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DUPA MANUSCRISE DE
-I. SCURTU

PREȚUL : LEI 1.50.

De vânzare la toate librăriile din țară

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMĂNALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

B-dul Academiei, 3,
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate 12 »

IUBIREA DE FORMA

I

Alungând la 1527 pe Alexandru, copilul din flori al lui Lorenzo de Medici, ducele de Urbino, Florentinii își redobândiseră iar libertatea. Alexandru însă s'a căsătorit cu Margareta, copila din flori a împăratului Carol V., și doi ani în urmă s'a întors cu oaste primită de la socrul său și a asediat orașul.

Michelangelo, sufletul mare, și poet, și filozof, și om de știință, și arhitect, și pictor, și sculptor, acum era oștean și conducea lucrările de fortificațiune și luptele de apărare. După unsprezece luni de luptă rămas decât să scape fugind pribeag în lume.

Nu ne este nouă muritorilor de rând dat să ne facem închipuire despre mărimea mâniei lui, care toate în dimensiuni colosale le vedeă în simțea. Ca să reproducă marea lui mânie în inimile concetățenilor săi și să întetească la luptă crâncenă, el a luat ciocanul și a cioplit capul și bustul lui Iuniu Brutu, — dar n'a ajuns să-și învârșească opera, ci a lăsat-o ca cioplită din topor.

Am văzut-o, sunt acum treizeci de ani aproape, în muzeul național din Florența și simt și acum, după atâta timp, pornirea spre răsvrățire care m'a cuprins atunci. Mi-a rămas în ochi piatra colțuroasă, și mă văd la locul, în care se afla, cu toate cele de dimprejurul și mi-e peste puțință să nu mi-o reamintesc când vre-o amărăciune mi se furișează'n suflet. E piatra, în care s'a ntrupat o portret puternică ce are să se reproducă mereu, vorba lui Firdusi, cită că vreme mai e suflet omenesc pe pământ.

Portretul al lui Michelangelo nu e cu toate aceste operă de artă. Michelangelo se ridică mai presus de sculptorii tuturor timpurilor prin măiestria, cu care înfățișează formele materiale în desfășurarea lor armonioasă. Tocmai de aceea zguduie, dar nu încintă — ca sculp-

torii din antichitate, ori ca contimporanul său Raffaello — chiar la prima vedere.

Am văzut pe David, am admirat cele șase figuri din mausolul Mediceilor, m'am cutremurat în fața Ledei, am stat uimit la picioarele lui Moise, m'am înfiorat în fața Pietății și am rămas oarecum strivit în fața lui Christos din biserica de la Roma a Iesuiților, din simfământul meu, cea mai desăvârșită în execuțiune dintre operele lui Michelangelo.

Era târziu după amiază-zi când am intrat în biserică și ochii mei s'au oprit asupra marmurei într'o lumină de amurg. Și acum, după douăzeci și opt de ani, mi se reivește încă în suflet simfământul de indignațiune ce m'a cuprins când am văzut pe Christosul meu în pielea goală, forme desăvârșite până în cele mai mici amănunte încât se străvede prin pielea moale fiecare mușchiu și fiecare venă cu sângele cald ce curgea prin ea, piatră, care răsuffă și, e parca gata să salte.

Ne este nouă oamenilor rușine de trupul nostru fiindcă el ne prinde în rând cu dobitoacele și e izvorul tuturor pornirilor rele; era pe vremea noastră firească indignațiunea mea.

Abia mulți ani în urmă am ajuns să'mi dau seamă, că numai și numai putea măiestrul să-l înfățișeze pe Christos și că el a voit să producă efectul, pe care l'am simțit.

El înfățișează pe Christos în clipa pornirii lui spre slava cerească iară Christos s'a înălțat la cer cu trupul lui cel material, în carne și în oase, cu sângele cald în vinele sale. Acesta e lucrul, pe care noi îl avem să-l simțim la prima vedere. El nu ne dă simbolisarea, ci ne face truparea ca în aievea a înălțării la cer și de aceea a avut o neobișnuită purtare de grijă pentru desăvârșirea formelor materiale.

În această desăvârșire a formelor materiale consistă măiestria, și este adevărată.

Brutus nu e operă de artă, ci înfățișarea unei concepțiuni. Când zăndu-l, știm, cum și l'a gândit, dar nu și cum și l'a închipuit Michelangelo pe Brutus, pentruca prin el să-i îndârjească pe concetățenii săi.

Mânia cea mare nu e oglindită în față cioplită din piatră, ci reză din fălci, din umerii obrazului, din căutătura și mai ales din țipăt și din felul cum e pus capul pe umeri. Bustul colțuros poate să se simțască sguđuie, dar nu ne încântă, căci nu e frumos, ci mai mult supărat prin colțuroșia lui.

Așa a fost odată și Christ și producea și atunci un efect pute-

nu efectul pe care-l produce azi, după ce a fost desăvârșit în toate amănuntele.

Această grea și îndelungată lucrare a desăvârșirii în toate amănuntele n'o scoate la capăt decît cel ce iubește forma pentru frumusețea ei și e însetat de ea. El lucrează pentru propria sa mulțumire, își satisface muncind o trebuință viuă și se simte fericit numai cînd lucrează. Iubirea de formă e un fel de boală sufletească ce nu poate alina decît săvârșind forme și stabilind armonii.

Cine a văzut Stanzele din Vatican nu poate să și-l gîndească pe Daello decît stînd nemîncat pe schelă și cîntînd voios, căci numai așa putea să iasă de sub penelul lui nespusa seninătate a operelor lui.

Rămănem uimiți cînd ne dăm seamă de mulțimea operelor, pe care le-a creat în timpul scurtei lui vieți, căci în adevăr el numai cînd lucra se simțea trăind și viața i s'ar fi trecut în chinuri grozave, dacă nu ar fi fost lăsat să lucreze.

Michelangelo cel ursuz și plin de energie, era și el încântat și feros cînd lucra. Atunci i se alinau sbuciumările și i se însenina viața, căci și în mijlocul celor mai grele nenorociri silințele de a săvârși forma îl înalță pe om și-l fac să treacă cu dispreț peste toate vicile vieții.

Această înălțare sufletească se reproduce și ea prin opera desăvârșită în formă. De aceia iubim atît de mult noi oamenii de rînd să admirăm mari artiști.

Concepțiunile, fie ele ori și cît de geniale, pot să fie interesante și sugestive și să ne emoționeze, dar nu ne încântă și mai curînd cînd mai târziu sunt date uitării: opera desăvârșită în formă e ceva deosebit de extraordinar și de individual, încît nu se uită nici odată și nu se poate repede și ușor ne înseninăm viața reamintindu-ni-o.

Și e neperitoare, nu numai pentru-că totdeauna oamenii sunt înclinați de ea, ci și pentru-că acela, care a fost odată încântat de ea, cînd viața lui se încântă reamintindu-și-o.

Și nu avem decît să ne dăm seamă despre fazele firești ale creației artistice pentru ca să ne încredințăm, că așa și trebuie să fie. Izvorul creației e un simțămînt puternic, pe care creatorul vrea să-l reproducă în inimile altora, — mânia lui Michelangelo. Nu poate să fie artist nici cel ce nu e stăpînit de un asemenea simțămînt, nici cel ce nu e pornit a-l reproduce.

Date fiind aceste, artistul își gîndește formele intuitive ale reproducerii: aceasta e concepțiunea vagă, care încetul cu încetul se concretizează în o plîzmuire închipuită în toate amănuntele ei individuale.

Concretisarea se face numai încetul cu încetul și după modelele din lumea văzută în aieva, și sunt o mulțime de concepțiuni n'ajung nici odată să se concretizeze în plăsmuiri desăvârșite de zile de-a rândul umblă, cum se zice, cu gândul de a crea peră și adese-ori n'o crează pentru că nu li s'a desăvârșit plăzmuirea.

Desăvârșită însă odată, ea e mult mai presus de operă, și n'are c'a fost, nici că poate să fie vre-odată un om, căruia îi este de reproducă întocmai o plăzmuire. Opera e numai o copie mai ori mai puțin palidă a plăzmuirii.

Pictorii și sculptorii se ajută la concretizare făcându-și schițe desemnate în dimensiuni mici. Aceste desemnuri sânt cu atât mai moase, cu cât mai clară e concepțiunea și cu cât mai îndemnată e desemnătorul, dar opere de artă nu sânt.

Abia după desemn urmează fasa, în care se află Brutus și Michelangelo, care numai pe departe reproduce desemnul și mai pe departe plăzmuirea.

De aici înainte urmează lucrarea măiestrului, arta adevărată, care ne duce în cele din urmă la Christos din biserica Jesuiților. Lucrarea aceasta n'o săvârșește decât cel ce are nu numai concepțiunea, ci totodată și plăzmuirea cu desăvârșire clară. Ceea ce mână înainte e viua dorință de a-si vedea plăzmuirea întrupată.

E invederat, că silințele îi rămân zadarnice, dacă nu are cuvița pregătire tehnică, îndemănătăcia de a desemna, de a tăia cu cântă de a modela ori de a așeza colorile.

Simțăminte puternice, concepțiuni clare, plăzmuiri închipuite din aieva, toate prețuiesc puțin fără de îndămănătăcia măiestriei, dar opera rămâne nedesăvârșită, colțuroasă, lucru de clacă, numai din topor.

Din contra, acela, care are măiestria, chiar și dacă n'ar fi avut simțăminte puternice, nici plăzmuiri vii, crează opere reci, dar moase, ca Benvenuto Cellini, care nu ne emoționează, dar ne cântă prin operele lui decorative.

I. SLAVIN

C U G E T A R E

Cum poți ajunge să te cunoști pe tine însuți? Prin cercetare nici prin muncă totdeauna. Îndeplinindu-ți datoria, veți ști îndată cât prețu
 Însă datoria ce este? Cerința fiecărei zile.

GOETHE

SĂ CÂNT!

Să plâng ? să cânt ?
 Tot una-i !...
 A plânga-i mai ușor...
 Din cerul primăverii,
 Se scutură un nor,
 Se scutură și piere...
 Și 'n urma lui, văzduhul
 Se umple iar de soare...

Dar norii se adună
 În zilele de toamnă,
 Tăcuți și 'ntunecați
 Ca văluri mari de doliu !...

Cum vin mereu ș'apasă,
 Suspine 'năbușite,
 Prelungi și triste cresc
 În clocot... și un vaeț
 Ce-a izbucnit, se stinge,
 Și altele pornesc...
 Un geamăt surd... Un țipăt...

Se frânge-un cânt departe....

Pătrunde 'n note stranii
 Sinistra simfonie
 A geniilor morții !...
 Și nouri cresc mereu,
 Și 'n umeda lor noapte,
 Încet omoară dorul
 Unei șuviți de soare !...

O da ! să cânt !...
 În negura de-acum,
 Din adâncimi de suflet,
 Suspine 'năbușite
 Se 'nșiră cadențate...

E-atâta întunerec !...
 Și nor de nor se leagă !...
 Să cânt, să cânt !...
 Să mor de dorul tău,
 Cântând, șuviță dragă !...

NATALIA IOSIF NEGRU.

STAN BRÂNDUȘE

— NOVELĂ —

Se încinsese hora strașnic la hanul lui Păun. Fetțe gătitte cu «iile» de sărbătoare, care de care mai încărcată de minunate cusături, veneau din toate părțile și se prindeau grăbite în joc. Flăcăi sprinteni, enrați, în cămăși albe brodate, încinși cu maldăre de bete săltau de foc ținând strâns de mijloc pe draga inimei lor. Dincă lăutarul trăgea furios cu arcușul un brâu îndrăcit; iar cobzarul, un țigănuș

cu părul creț vâlvoi, cu ochi scânteetori, răcăia din cobză de stă s'o spargă, și din când în când scotea câte un chiot, apoi strigă:

«Strânge mândra măi voinice
C'acum ți-e timpul ferice

Acest strigăt învierșunează și mai tare pe flăcăi.

Ei frământă pământul cu picioarele, se învârtesc ca scoși din fire și repetă refrenul după cobzar de hauie văzduhul. Încă câteva acorduri și lăutarii osteniți încetează.

Băeți și fete aprinși la față, infierbântați, se desprind parcă cu părere de rău din joc. Unii merg de se așează la câte o masă sub umbrar, să bea un pahar de vin. Alții se îngrămădesc să se răcoarească la puțul de lângă salcia pletoasă.

Cât va timp nu se aude decât scârțitul ritmic al cumpănei ce se lasă și se ridică greoaie din puț, și rasetele fetelor ce se joacă, se smucesc cu flăcăii cari vor să le fure batista cusută cu râuri, sau betele dela cingătoare.

«Astâmpărați-vă» Le strigă deodată Moș Marin. «Vine domnul învățător. L'am văzut pe cărarea dintre vișini luând'o încoace»

«Ei, ș'apoi ce e dacă vine, Moș Marine?» Răspunde înțepată Mândica Saftei. «Parcă Stan Brândușe n'ar fi tot dintre ai noștri»

«Ba să mai zici surată. Continuă Zamfira, o altă fată bălaie și roșcovană. Până eri, alaltăeri păzeam vacile împreună și ne jucam prin fâneată de-a alergatele».

«E cam mult d'atunci Zamfirițo». Ii spune bătrânul clătînând din cap. «Stan Brândușe s'a făcut boer». — «De ce spui că s'a făcut boer, moș Marine?» Intreabă unul din flăcăi. «Nu-i îmbrăcat țărănește tot ca noi?»

«Numai e Gheorghe, tată! Domnul învățător s'a îmbrăcat în haine negre. Cum, voi nu l'ați văzut încă? În a-seară pleacă la București să se facă învățător *d'alia mari de oraș*. Zamfira cea bălaie sgăește ochii mari, trage cu cotul în Mândica și îi zice: «Auziși, fa Surată?... Ce s'o face Sorica Popi dacă pleacă Stan? Ea trăgea nădejde s'așeze» ¹⁾ cu el în toamna asta, și de Sf. Nicolae să facă nunta...»

Apariția lui Stan Brândușe le tăie vorba. Toți flăcăii, toate fetele îl înconjurară.

«Bine ce-l prinde hainele boerești!» Exclamă fetele privindu-l cu drag.

«Parcă ai fost decând e lumea îmbrăcat nemțește, domnule învățător» Ii spun câțiva flăcăi. Alții îl întreabă dacă are să stea mult la oraș, dacă are să mai vie pe la ei prin sat.

¹⁾ Să se logodească.

«S'ar putea să nu mai viu?» Le răspunde Stan.

«Toate vacanțiile am să le petrec aici cu voi; Iar după ce isprăvesc școala am să viu să m'aleg deputat. Ce ziceți voi băeți, aveți să m'alegeți?»

«Te alegem, Domnule învățător, că doar ești d'ai noștri». Răspund cu voie bună toți feciorii.

«Sorica! Sorica!, — Se aude din toate părțile, — «Ia priviți-o; ce mândrețe! Și-a pus costumul cel nou care și l'a făcut să-l îmbrace ca mireasă». Toată lumea se întoarce să o privească. Strălucea ca un soare în costumu-i alb, brodat cu fir, și presărat cu fluturi măruți de aur ce sclipeau de-ți luau ochii.

Cămașa subțire de borangic îi contura în chip minunat trupul plin și mlădios. La gât purtă o salbă cu două rânduri de bani mari de aur; iar părul îl avea împletit în două coade lungi, groase, legate cu panglici și lăsate pe spate.

«Vai! frumoasă e azi Sorica Popi». Își șoptesc fetele cu oarecare ciudă. Întrădevăr frumoasă eră. Innainta sfioasă și roșie, ca o cireasă coaptă, de murmurul de admirație ce auzea în jurul ei. Stan îi ese înainte.

«Bună ziua, Sorico».

«Bună ziua, Stane». Îi răspunde fata cu vocea cam tremurândă.

«Am fost pela lelea Tudora, și am găsit-o plângând pe prispă că vrei să pleci la București. E adevărat?».

«Da, Sorico. Plec diseară hotărât».

Sorica nu mai zice nici un cuvânt. Ii e teamă să nu o podidească plânsul.

Lăutarii reîncep să cânte. De astădată o horă molatică, legănată ca o adiere de vânt. Flăcării și fetele sar care dincotro era, se iau de mână și în câteva clipe hora e încheiată.

«Domnule învățător! Sorico! Nu vreți să vă prindeți cu noi în horă?» — Strigă câțiva voinici.

«Nu, — Le răspunde Stan, — Noi vrem să ne preumblăm puțin prin livede». Apoi aplecându-se spre Sorica o întrebă cu gingășie: «Așa e că vrei, Sorico?».

El nu mai așteaptă ca fata să-i răspundă; o ia de mână, și pornesc încet pe potecuța îngustă care-i afundă în livede.

Sunt acum singuri și tăcuți amândoi. Stan se alipește de ea, și dulce ca o mângăere, îi șoptește:

«Mă iubești tu, Sorico?».

Fata nu se mai poate ține; Izbucnește în șiroaie de lacrimi și printre sughițuri de plâns îngână: .

«Stane! Stane! De ce pleci?... Nu mă lăsa... Ia-mă cu tine...».

«Asta nu se poate, Sorico. Ești o copilă, nu ști ce ceri. Plec, dar am să mă întorc. Aide, nu mai plânge... Sterge-ți frumos lăcrămile...»

Și o mângăie încetitor pe părul negru și lucios ca abanosul.

Ea îl privește fix în ochi, apoi îi spune :

«Stane! N'ai să te mai întorci. Mi-e frică că n'am să te mai văd. Dar să ști că de vei face una ca asta, eu mă omor».

«Să te omori tu, Sorico?! Nu, n'ai să faci tu nebunia asta; Ești fată înțeleaptă.

În lipsa mea ai să mângâi pe maică-mea când vei vedea-o măhniță, și eu după ce isprăvesc cu școala viu să vă iau pe amândouă cu mine. Așa ești mulțumită?».

Fata își lasă capul pe umărul lui, și oftează cu nemărginită tristețe.

«Să dea Dumnezeu, Stane, să fie precum spui».

«Sorico!... Te îndoști tu într'atât de mine?!», — o întrebă el strângându-i mâna cu dragoste.

«Nu, Stane, nu». — Răspunde fata deodată înviorată. — «Însă îți cer o dovadă că nu ai să mă uiți».

«Sunt gata să-ți împlinesc orice dorință. Spune, iubito, ce vrei?».

Cu un gest grațios Sorica își desprinde dela gât salba greoaie cu bani mari de aur și o întinde lui Stan.

«Ia-o cu tine. La oraș trebuie bani mulți. Când vei fi în lipsă...»

Stan n'o lasă să sfârșească; îi pune mâna pe gură.

«Nu, Sorico; asta nu primesc. Puneți salba înapoi la gât dacă vrei să nu mă superi».

Ea nu-l ascultă. Insistă cu atâta căldură, îl roagă așa de frumos că flăcăul e învins; nu poate să o mai refuze. Primește salba, însă în schimb îi pune în deget un inel ce străluce la mâna lui și îi zice!

«Când îți voi aduce salba, îmi vei înapoi inelul».

Fata transportată de fericire i se aruncă după gât. El, într'un avânt pasionat, nu se mai stăpânește, o împresoară cu amândouă brațele și o încarcă de sărutări...

Soarele e pe sfințite. O tăcere delicioasă domnește în liveze, întreruptă doar de șueratul armonios și dulce al unui mierloi zburdalnic, care sare din cracă în cracă.

În depărtare se aud lăutarii cântând, iar flăcăii chiuind și repetând după cobzar :

«Foaie verde tămâioară

Drag mi-e fata bălăioară».

Stan și Sorica, absorbiți de fericirea lor, par a fi uitat cu totul că

trebuie să se despartă, când deodată un glas duios răsună în liniștea livedei.

«Uuu! Stane!..», — se auzi de câteva ori. Era lelea Tudora care își chemă feciorul să mai stea cu el de «taină» până la ora plecării. Vocea mamei trezi pe tinerii îndrăgostiți din farmecul îmbătător ce-i cuprinsese. Stan mai sărută odată pe Sorica... și încă odată...

«Te las cu bine, Sorico».

«Să nu mă uiți, Stane!», — murmură ea, strângându-l de mână cu patimă.

Apoi, dispărură ca o nălucă să nu o vadă Stan isbucnind în lacrimi.

II

Capitala e în fierbere. Steagurile fâlfâie în toate părțile, funii lungi de verdeață împodobesc magazinele stradei principale. E deschiderea Camerii. Mulțime de deputați veniți de prin toate unghiurile Țării circulă pe străzi gesticulând și vorbind tare.

În fața unui mare otel după bulevard se oprește o trăsură și un domn elegant îmbrăcat se scoboară și întreabă pe portar:

— «Domnul Constantin Brânduși e acasă?»

— «Da, Conașule».

— «Bagă de seamă să nu mă faci să urc trei etaje de geaba», adaogă domnul elegant îmbrăcat.

În urma asigurării portarului că prietenul pe care îl caută e acasă, elegantul domn se urcă pe scări și... după câteva momente bate în ușe la prietenul său.

Imediat i se deschide și un tânăr înalt, brunet, foarte simpatic îi strânge mâna cu o vădită mulțumire exclamând:

— «Raul Vamira! Tu?! Ce plăcută surpriză! Când ai venit de la Iași?».

— «Ce fel, Constant, nu știi că m'am ales deputat?»

— «Am auzit, da, că te-ai ales cu mare majoritate de voturi. Te felicit, Raul. Acum, să te vedem la treabă».

— «*Voyons* Constant! Pas de blague, n'est-ce pas? Spune-mi mai bine tu ce proiecte ai pentru viitor, acum că ți-ai luat licența?»

— «Mă însor, Raul; Și plec la Paris să-mi iau doctoratul».

— «Te însori?! Nu mai spune?! Și pe cine ei, se poate ști?» îl întreabă Raul foarte curios.

— «Cum nu, iau pe fata milionarului Crănguță».

— «Veinard, va— Exclamă Raul bătându-l cu palma peste genunchi — Ce mai drăcșor de fată!»

O ușoară bătaie în uşe le întrerupe vorba. Se prezintă portarul spunând că două țărance, una bătrână și alta tânără, foarte frumoasă, întrebă de d. Stan Brândușe.

Constant se schimbă la față, însă nu-și pierde cumpătul, răspunde răstit portarului:

«Ești un neghiob! Ce ne privește pe noi, pe cine caută acele două țărance?».

«Vezi... că...» — vrea să mai spue ceva portarul, însă Constant îl dă afară strigându-i:

«Dă-ne pace! Nu ne mai plictisi». Portarul ese bombănind, și se duce să spue acelor două femei că Stan Brândușe, pe care îl caută ele, nu se găsește în acel otel. Disperarea lor îl mișcă adânc, dar n'are ce le face. Le lasă să plece împleticindu-se de durere și de oboseală în haosul marelui oraș.

Cei doi prietini mai schimbă câteva vorbe, apoi se despart dându-și întâlnire pentru a doua zi la unul din marile restaurante din capitală. Constant Brânduș, cum rămâne singur, se repede la butonul electric să sune pe portar, însă imediat se oprește gândindu-se:

«Cum să se compromită tocmai acum în ajun de a se însora?... Ce efect dezastruos ar face mama lui... o biată țărăncă incultă — în lumea rafinată, în care a intrat el?..»

«O! nu! Nici odată!» Iși zice Stan cu hotărâre. «Să facă bine să se întoarcă la vatra ei din sat. Ce caută după mine? Nu-și primește regulat polii pe lună?...

Dar Sorica?... Cum să se scape de acea fată?...

Stan își trece mâna peste frunte care-i e înmuată de sudoare. Se preumblă încrunțat prin odaie... Răstoarnă un scaun cu piciorul... Il îi lică... Se așează pe el... După câteva clipe iar se scoală și se preumblă mormăind printre dinți: «Am să vă învăț eu minte pe amândouă să veniți să mă faceți de răs».

Și strângând pumnii merge la masa de scris, dă în lături vraful de cărți ce steteau grămadite unele peste altele și începe să scrie.

«Mamă!

Mă 'nsor și plec în țări străine pentru multă vreme. Am auzit că m'ai căutat prin București. Rău ai făcut. Fă bine și șezi liniștită acasă dacă vrei să nu-mi faci supărare.

Sorichii...»

După ce scrie acest nume aruncă deodată condeiul, se scoală, deschide un dulap și scoate de sub niște rufe salba de aur, ce i-o dăduse fata în livele înainte de plecare, când se plimbau strâns îmbrățișați și când el îi făgăduia printre sărutări că n'are s'o uite.

Stan privește o clipă acei bani mari de aur înșirați unul lângă altul; își amintește cât de frumos străluceau pe sânul Sorichi... Repede însă alungă acea viziune, strânge banii într'un pachet, îl pecetește, apoi ia condeiul și adaugă, în scrisoarea către maică-sa:

«...Sorichi..., să-i spui mamă, să nu mă mai aștepte. Să se mărite c'un flăcău din sat potrivit cu ea. Odată cu această scrisoare îi trimet salba ce avea la mine.

S'auzim de bine

Stan.»

Atât și nimic mai mult. Vorbe de mângâere, de părere de rău că pleacă fără să o mai vadă, nici nu-i veneau măcar în minte.

El se gândea că dacă înapoia salba Sorichii și trimitea bani maică-si și-a îndeplinit datoria. Egoist la culme, calculat până în cele mai mici amănunte ale vieții, nu-și dădea seama de cruzimea purtării sale. Inima îi lipsea cu totul. La el era înlocuită printr'o rîvnă nemăsurată de a se îmbogăți, de a parveni.

După ce închise scrisoarea, se îmbracă cu îngrijire, se uită cu luare aminte în oglindă, apoi mulțumit de înfățișarea ce avea, aprinse o țigare și eși îndreptându-se spre poștă.

Era o lume, o învălmașeală, de abia puteai să te strecoari. Femei, bărbați, cari pe jos, cari în trăsuri mișunau în toate părțile. Se întorceau deputații dela Cameră.

Stan întâlnește o mulțime de prieteni și cunoscuți. Stătu de vorbă, ba cu unul, ba cu altul interesându-se de festivitatea dela Cameră, de noutățile zilei, de spectacolele de seara. Când se inseră de tot, se aruncă într'o trăsură și dete birjarului adresa d-lui Crănguță, unde era invitat la masă.

Peste un sfert de oră, când intră în salonașul trandafiriu, împodobit cu plante scumpe, al D-rei Cora, Stan uitase cu desăvârșire pe cele două țărance care îl căutau desperate peste tot locul. El fu cu logodnica sa, în acea seară, mai animat, mai cu duh, ca totdeauna.

ZOE VERZEA.

ROMANȚA VALSULUI

În noaptea-aceea

Tot salonul era de globuri luminat,

Iar tu,

Pe clapele de fildeș cântai un vals fermecător —

Și-atât de trist plutea 'n odaie parfumul primului amor,

Că 'n clipa-aceea fericita păream eu 'nsu-mi 'nspirat!

*Vedeam
Venind pe raze de-aur spre mine albele. Iubiri,
Pe care mirtul altădată la umbra lui le-adăpostea,
Și-asupra cărora 'nflorirea ușor petatele-și cernea
În cântul lirelor făcute
Din lauri verzi
Și trandafiri.*

*Apoi
În juru-mi înfloriră întinderi albe de grădini,
Cu-alei,
Pe care-odinioară, în cântec de privighetori,
Și singuri cu melancolia —
Poezii — marii vizători —
Treceau, cu fruntea luminoasă ca albul florilor de crini.*

*Și parcă ceruri mai înainte-mi mărirea 'n urmă și-au deschis,
Și-acolo sunete suave văzduhul limpede-l umpleau,
Și'n hore tot mai răpitoare și tot mai repezi
Se 'nvârteau, —
În cele albe —
Serafimii și Îngerii din Paradis.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Iar când —
Orbit de strălucirea aceluia danț amețitor, —
Din reveria mea de-o clipă uimit apoi m'am deșteptat,
Tu 'n mijlocul odăii albe,
Cântai pe clapele de fildeș același vals fermecător...*

OREȘTE.

FRUNTAȘII AI ROMÂNILOR

NOUL MINISTRU PRESIDENT

Sine ira et studio.

Relativ tânăr,—abia de 45 de ani,—noul șef al partidului liberal, are, probabil, un lung viitor înaintea sa. Dar abia numit ministru president, și atacurile se înăsprirea în contra sa. E atacat mai ales pentru că e fiul lui Ioan Brătianu. Mare «defect» în ochii celor mai mulți democrați «adevărați»... Să fie însă aceasta o cauză legitimă de atac? Omului nepărtinitor i s'ar părea, din potrivă, că această descendență în sine e o calitate, iar nu o scădere. Ah! dar se vorbește de «Dinastia Brătienilor». Firește, expresia n'are nici un

rost, dar e perfect de potrivită spre a excita pe toți adversarii și pe toți democrații radicali care în «doctrină» sunt republicani și nu vor să știe de nici o dinastie...

Și de aceea se invocă mereu argumentul, tot democratic, — o generalizare pripită a «biologiei» favorabile democrației, — că fiii bărbaților mari le sunt inferiori. Dar dacă aceasta ar și fi într'adevăr o «lege» biologică, ea se referă la întregi epoci de cultură, la întregi generațiuni, adesea în întregime mai slabe dacă au fost precedate de una remarcabil de mare. Dar William Pitt cel bătrân a fost ministru president și un om mare în Englitera, ceea ce n'a împiedicat pe fiul său, Pitt cel tânăr, să ajungă și el ministru president și om mare în țara lui. Și bunicul lor care a trăit pe la 1650, fusese și el, guvernator englezesc la Madras, un om de valoare. Iată o întregă «dinastie» și încă de *liberali*, nu însă de democrați — căci pe atunci valorile revoluției franceze nu se întinseră încă până în vechea constituție anglo-saxonă spre a o săpa și slăbi.

Dar nu numai în istoria modernă a Angliei se găesc exemple de întregi familii de oameni politici capabili. În Grecia veche, Kimon, om vestit, a fost fiul unui alt om celebru, al lui Miltiade; în Roma veche, *gens Fabia*, *gens Fabricia* erau tot un fel de «dinastii» politice întocmai ca familia Scipionilor. În Cartagina, vedem de asemenea că un om mare ca Amilcar a avut un fiu chiar și mai mare, pe Anibal. Prin urmare, faimoasa «lege» biologică pare mai mult o marotă a biologilor egalitarști.

Dar în sfârșit: e un bine că d. Ionel Brătianu a fost numit ministru president? Mai întâiu: cine dintre liberali avea mai multe șanse? Cine era mai indicat? D. Costinescu are de sigur o îndelungată practică, d. Haret a fost mult timp ministru al instrucțiunii. Se vede însă că înșiși au renunțat la șefie. Fapt este că d. Costinescu e aproape septuagenar, iar nici unul dintre aceștia nu s'a ocupat nici de politică externă, nici de politică internă, nici mai ales de organizația partidului. D. Ionel Brătianu însă s'a ocupat, și a biruit. Atât e de adevărat că și în regim constituțional, descendenții familiilor mai vechi și mai cunoscute pot să-și păstreze un ascendent *dacă vor în mod serios, dacă se ocupă de partidul lor*. Firește că acestea sunt excepții, dar instructive.

D. Ionel Brătianu are incontestabil nu numai avantajul originii, ci și calități politice. E patriot, și pare un om de bun simț și cu judecată dreaptă, pe cât cineva își poate menține și exercita asemenea calități într'o zilnică, înverșunată și nenorocită războire de patimi între partizani și partide.

Dar nu e genial, — iată ce zic toți. Apoi noi, — iarăși *etiam contra omnes*, — credem că o țară se poate felicita dacă e cruțată de o așa numitele «genii politice». Cei ce știu ce este un «geniu», care-i rostul lui și unde, — ne vor înțelege; de altfel vom reveni pe larg asupra «geniilor» și credem că vom limpezi nițel și chestia aceasta, căci prea ni se vorbește în ditirambe despre «genii» politice.

Se zice că noul șef al liberalilor e autoritar. — Autoritarismul e de două feluri. Sunt autoritari cari nu ascultă părerile altora, sau le ascultă de ne-

voie dar cu gândul deja fixat în altă direcție, fixat numai de propria, și singura lor argumentație: e un autoritarism care adesea duce la nenorociri. Căci ori și cât de mare și învățat ai fi, totdeauna e bine, necesar, chiar să ascuți cu luare aminte, și mai ales să cumpănești bine și părerile altora, numai așa ți se va lumina și limpezi bine propria ta idee. Dar după ce te-ai lămurit odată serios și definitiv, atunci fi autoritar, cel puțin câtă vreme vezi că mergi mereu pe calea cea adevărată; chiar *trebuie* să fi autoritar, aminteri te împing diferitele curente de opinii în direcții diferite, neproducând nici ele nimic nici tu, doar greșeli peste greșeli și desastru.

Noul ministru president a studiat la Paris într'o vreme când o parte din tinerimea de acolo era încântată de ideile «moderne» și de discursurile lui Jaurès și Guesde. Că și d. Ionel Brătianu,—pe atunci tinerel—va fi fost influențat mai mult sau mai puțin de ele? Se poate. Nimic mai natural. Se pare însă cel puțin o exagerare dacă unii îi zic: «socialist». E poate intervenționist prea optimist, ca mulți oameni de acțiune. Probabil. Mulți din cei ce s'au ocupat timp îndelungat cu matematica, cu mecanica, cu teorii de construcție înclină și în politică, mai mult sau mai puțin, spre reforme mai radicale, spre «construcții» moderne. Cu toate acestea, arhitecții și inginerii au și în politică o calitate pe care d. e. avocații nu o au mai nici odată: ei sunt mai realiști, și deci nu se pierd în formule teoretice; ei cercetează terenul, calculează raportul greutateii construcțiilor cu adâncimea și lărgimea temeliiilor, ca natura lor geologică, cu trebuințele practice etc.

Dacă cu toate acestea, în politică adesea și ei își greșesc calculele cauza e că solul politic are o altă geologie, neasemănat mai complexă decât cea materială a scoarței pământului. Dar și în politică, mai ușor se orientează un om al faptelor, al experienței practice, obișnuit a *vedea*, a se lua după realitate, dacă e insufletit de un patriotism luminat, decât un jurișprud-ent, un sociolog socializant sau un profesor, mai toți porniți spre abstracțiuni fără temei suficient în trecutul și prezentul unui Stat.

D. Ionel Brătianu știe de sigur că ceea ce a despărțit pe părintele d-sale, pe liberalul Ion C. Brătianu, de C. A. Roseti n'a fost în fond nimic altceva de cât democrația doctrinară, quasi-socialistă a fostului director al «*Românului*». Brătianu fiul va fi și în politică un demn urmaș al lui Ion Brătianu dacă se va pătrunde de aceeași idee. Căci de fapt, liberalismul nu numai că nu e sinonim cu democrația radicală, ci este în mare parte în contradicție cu ea. Libertatea e o idee mare, fecundă și eternă. Ea nu-i supusă evoluției, căci ea și numai ea face posibilă evoluția firească și constituie garanția ei. Ea admite reforme necesare dar numai în spirit liberal, iar acesta însemnează libertate pentru toți, nu numai pentru o minoritate, sau iarăși numai pentru o majoritate, ori care ar fi ea.—

Acum mai ales d. Brătianu va avea prilejul a-și desfășura patriotismul, cum zicea mai de unăzi: «pentru neamul românesc». Si în această privință va putea săvârși fapte chiar mult mai însemnate decât ale însuș părintelui d-sale, dacă se va orienta după *realitatea* situațiunii neamului românesc, dacă va avea destulă voință a face ceea ce neapărat trebuie făcut, dacă va

pune patriotismul, mai ales în această privință, mai presus de orice interese trecătoare de partid, mai presus de orice interpretări fără temei.

Nu știm dacă va izbuti, căci succesul unui bărbat de Stat depinde în mare parte și de cei ce-l înconjoară și îl consiliază. Noi, care avem convingerea că cele două partide istorice sunt de o potrivă necesare țării; că trebuie să trăească chiar în marginile unei posibile armonii, rivalizând pentru neam și țară, iar nu pentru interese facțioase,— noi îi dorim deplină izbândă în cariera d-sale de om de Stat, în misiunea de a ocroti interesele prezentului fără a scăpa din vedere interesele viitorului.

I. FLAVIU.

SONET

*De-ți cer doar o privire 'nduioșată
Acei ce 'n umbră sufar pentru tine,
Când știi ce farmec sfânt ascunde 'n sine,
Tu nu le-o fă prea mult întârziată.*

*Cunosc din dușmănosul eri ce chin e
Să-ți simți de ea viața 'n reci legată,
Dar să primești disprețul drept răsplata,
Când preamărit ar fi un semu de bine;*

*Si greu m'ar împacă chiar azi ideia
Că 'n noapte stau acei ce-ți simt puterea,
Ce printre gene-șji joacă viu scânteia.*

*Spre ei privirea-ți, deci, duioasă cate!
I-un rost de înger blând s'alini durerea,
Și-oșu te vreau: isvor de bunătate!*

C. TEODORESCU.

ÎNTR'O CHESTIE DE CRITICĂ

Domnule Director,

Vă rog să binevoiți a publica în *Sămănătorul* următoarea întâinare :

În colaborare cu d. dr. Gustav Weigand am publicat în editura Langenscheidt din Berlin *Rumänische Unterrichtsbriefe*, coprinzând 36 scriori sau broșuri, — pentru studiul limbii române după metoda Toussaint-

Langenscheidt, — la care se mai adaugă alte 7 broșuri precum: *Românisme, Germanisme, Corespondență comercială* etc. și o *Schiță a istoriei literaturii românești*.

După dorința casei Langenscheidt, această schiță n'avea se coprinde decât două coale de tipar, căci se împarte gratuit abonaților. Activitatea mea fiind astfel limitată, am declarat chiar în introducere, că «aici nu poate fi vorba de o istorie complectă a literaturii românești, din cauza spațiului restrâns; în schimb voi căuta să citez tot ce s'a scris mai de samă în limba germană asupra literaturii noastre», pentru ca publicul nemțesc, consultând aceste izvoare, să-și facă singur o idee mai complectă despre dezvoltarea literaturii noastre. Acesta e scopul, în care s'a scris schița literară.

E un principiu elementar în aprecierea unor anumite scrieri, ca criticul să se transpună în intențiile autorului criticând din acest punct de vedere lucrarea. Un critic, care ignorează acest principiu, căutând să impună cititorului părerile sale în locul intențiilor autorului, riscă să pătească ce a pățit d. Iorga în critica sa din «Neamul Românesc» literar No. 1: bate câmpii. Mă voi mărgini numai la câteva dovezi.

Pentru caracterizarea poeziei noastre populare și mai ales a frumusețelor cuprinse în ea, am evitat cu intenție să mă refer la studii făcute de Români, ca să nu se pară că ne lăudăm pe noi înși-ne, ci am lăsat să vorbească străinii. În deosebi am stăruit asupra unui studiu al lui Marcel Arpad: «*Das Rumänische Volkslied*» apărut în *Internationale Literatur* No. 9, Berlin 1903. D. Iorga exclamă ironic: Marcel Arpad? Mare și cunoscută autoritate!

Scuzele mele că am îndrăznit să citez o altă autoritate, decât cea cunoscută și recunoscută de d. Iorga! Cu toate acestea, l-aș ruga să se deranjeze și să citească studiul umilului Marcel Arpad, și se va convinge, că e o splendidă apoteoză a poeziei noastre populare, cum rar s'a scris vreodată. Sunt convins, că dacă revistele și jurnalele noastre ar fi avut cunoștința de el, l-ar fi reprodus cu mândrie. Eu am făcut aceasta — și d. Iorga mă dă anaftemei, ceiace nu scade întru nimic valoarea aceluui studiu.

Vorbind de descântecele noastre, am citat cea mai nouă colecție a d-lor D. Ionescu și A. Daniil, din 1907.

D. Iorga mă muștră dăscălește, fiindcă n'am citat și volumul al doilea, apărut la 1908. Firește că nu, — pentru că a apărut în urma tipării schiței mele. Tot așa de prisos e revolta d-lui Iorga, că n'am vorbit de volumul al doilea din «Istoria literaturii românești în secolul al XIX-lea», scrisă de d-sa, de oarece și această lucrare a apărut după tipărirea schiței mele.

Vorbind de limba noastră literară, am afirmat că aceasta nu e definitiv fixată, ci e încă în formație. D. Iorga mă ia peste picior, asigurându-mă că limba noastră literară e de mult creată, chiar înainte de «Dacia Literară».

Dar înzadar mă combate d. Iorga, căci de partea mea am pe cel mai celebru critic al României, pe un om înaintea căruia chiar și d. Iorga va trebui să capituleze. Să-i dovedesc. La 1902 Universitatea din București anunță un premiu de 1000 lei pentru cea mai bună lucrare cu privire la «Desvoltarea limbii literare române.» Se premiază lucrarea d-lui P. Haneș, care-și încheie studiul astfel: «Va mai trebui încă timp, până să se fixeze în caractere bine definite limba literară românească.» Din comisia care a premiat lucrarea aceasta, făceau parte d-nii: I. Bogdan. O. Densușianu, D. Evolveanu și celebrul critic, de care vorbeam adineauri. Știți cum se numește? *Nicolae Iorga...* Întreb acum: când și-a dat d. Iorga în petec, la 1902 când a iscălit că limba literară românească nu e încă definitiv fixată, sau la 1908 când afirmă că limba noastră literară eră creată cu mult înainte de Kogălniceanu? Ciudat critic d. Iorga! Uită de la mână până la gură și-și schimbă părerile după simpatii și antipatii — de altfel cel mai potrivit mijloc de a se discredita singur și a ajunge, ca nimeni să nu mai pună preț pe criticile d-sale.

O greșală pare că nu mi-o poate erta d. Iorga: că am cutezat să citez în scrierea mea și cursurile d-lor O. Densușianu și I. Bianu. Stilul și maniera necuviincioasă, proprii d-lui Iorga, se manifestă în această parte a criticii în toată splendoarea. «Prelegerile d-lui Densușianu sunt pline de greșeli și fără orizont, iar ale d-lui Bianu nu sunt decât reproducerea slugarnică a lucrărilor mele, deci nu sunt de loc de valoare.» (pag. 77). Nu știi de ce să zâmbești mai mult: de acest «deci» adorabil și atât de concludent, ori de aerul suveran, cu care d. Iorga se pune pe sine însuși între fețele infabile? Cu toată pretenția-i sgomotoasă, să ne dea voe să-i spunem, că nu credem în infailibilitatea d-sale.

GHIȚA POP.

REVISTA GENERALA

* *Vestim cu deosebită plăcere că d. Ion Slavici a binevoit să ne facă onoarea de a colabora la revista noastră, precum a mai colaborat în trecut.*

REVISTA CĂRȚILOR

În Broșura 5044 a celebrei biblioteci universale Reclam din Lipsca, d-șoara Eleonora Borcia din Sibiu dă, într'o traducere literară foarte îngrijită, o serie din cele mai bune schițe ale d-lui M. Sadoveanu, sub titlul «Das Liebeslied» (Cântecul de dragoste). D. dr. G. Weigand apreciază într'o scurtă prefață operele prozatorului nostru și avântul mai nou al literaturii noastre nuvelistice

«*Graiu bun*, calendar aromânesc, anlu 1909». (București, tip. «Universitară» prețul 1 leu), este titlul excelentului calendar literar pe care-l publică, pentru nevoile culturale ale fraților macedoneni, cei mai harnici scriitori ai lor, printre cari găsim și numele d-lor G. Murnu, P. Papahagi, N. Bațaria și alții cari sunt bine cunoscuți și în literatura română generală. Toate bucățile în proză și versuri sunt scrise în dialectul aromânesc, dar se pot citi, cu oarecare osteneală, de orice Român, ca o dovadă despre originea comună a graiului fraților macedoneni și a graiului nostru. Volumul este ilustrat cu portrete și vederi din viața Aromânilor.

REVISTA REVISTELOR.

«*România Militară*» (No. 12. Decembre 1908). L-t Colonel Anastasiadi: Conferințe asupra studiului terenului din punct de vedere tactic. — L-t Rădescu: Câteva cuvinte asupra serviciului de descoperire (observațiuni personale din manevre). — Căp. Pașalega: Organizarea artileriei noastre de câmp cu tragere repede (urmare și fine). — Căp. Ionescu Paul: Războiul Ruso-Japonez și Societatea Crucea-Roșie a Japoniei. — Mior Coandă: Reflexiuni geografico-militare asupra peninsulei balcanice (urmare și fine). — Căp. Marcel Olteanu: Pilde bune.

*

«*Noua Revistă Română*» (4 Ianuar 1909) tipărește o parte din învierșunatul discurs dușmănos Austriei, ținut în camera sârbească de către dr. Milovan Milovanovitch, precum și o interesantă schiță psihologică a d-lu N. Zaharia despre «Opinia publică».

* A ieșit în fine de sub teasc numărul 12 al «*Vieții Românești*» pe Inna Decembre 1908, cu tipărirea scrisorilor politice ale lui D. Brătianu de către d. N. Bănescu și urmarea studiului doamnei Izabela Sadoveanu despre Thomas Carlyle. — D. Sanielevici publică un articol asupra «Clasificărilor literare»; d. I. G. Duca informează lumea dela noi despre faptele politice din viața Engliterei.

Redeșteptarea Musulmanilor.

Asupra schimbărilor de curând petrecute în lumea mahometanismului, care tânjise până mai acum câteva săptămâni de zile cufundat în somnul toropelei de moarte, revista germană «*Deutsche Rundschau*» (Noembrie 1908) publică un articol fără iscălitură, intitulat «die islamitische Bewegung».

Intemeierea unei Turcii constituționale, isbânda mișcării marocane în potruva stăruințelor cutropitoare ale republicei franceze, au fost lovituri de trăsnet pentru cei amestecați deadreptul în valvârtejurile politice răsăritene și au dovedit cu plinătate că musulmanii sunt încă destoinici de o viață care se împospătează larg din izvoarele străvechei noastre civilizații.

Vremile avânturilor nesocotite s'au încheiat pentru veci: stăpânii Tarigradului și-au dat seama de mult că trebuie să înceteze de a mai visa cuceriri în apusul Europei. Țăr murit în matca lui firească, Islamul de pe marginea

Bosforului va căuta să recâştige paşii zăboviţi, înfrăţind neamurile peştriţe de sub ascultarea sa, îndrumându-le pe căile propăşirii fără zgomot, apărând cu străşnicie împotriva ori şi cui, drepturile care i se cuvin.

* In cel dintâi număr al nou apărutei publicaţii: *Revista Economică și Culturală*, pe Ianuar 1909. dl. C. Bungețianu consfințește două pagini unui articol despre Activitatea extra școlară, d. D. Mihăilescu adună impresiile călătoriei sale prin Bosnia și Herțegovina; mai tipăresc: d. C. Nădejde, ceva asupra învățământului rural, d-ra Ortansa Manoliu sub titlul: Raportul dintre învățător și școlar, — un șir de inimoase reflexiuni.

* Intemeiat pe culegerile cântecelor populare din toate părțile cuprinsului românesc, d. dr. Iosif Popovici, docent la Universitatea din Budapesta, publică un studiu amănunțit asupra *bocetelor*.

* Domnul Simion C. Mîndrescu, profesor de limba și literatura germană la Universitatea din București adună sub o singură copertă patru lucrări de specialitate: 1) Lecțiunea de deschidere a cursului de limba și literatura germană. 2) Cum trebuie organizat studiul limbii și literaturii germane la o Universitate română? 3) Herder despre limba și literatura națională. 4) Dare de seamă asupra lucrării domnului dr. Em. Grigorovitză: Români în monumentele literare germane medievale.

Wilhelm al II-lea și poporul său.

Neîncrederea tot mai adâncă, pe care cele din urmă încercături diplomatice au stărnit-o în sufletul poporului german față de așa zisa destoinicie fără greș a împăratului Wilhelm, își găsește răsunetul într'un articol publicat acum câteva zile de către F. Avenarius (*Kunstwart* Decembre 1908).

În ochii desamăgiți ai supușilor săi, mult sărbătoritul cîrmuitor al Germaniei s'a coborât ca prin minune Atot chibzuitoarea lui pricepere, fama de mare căpitan și mînuitor iscusit al frânelor politice, a fost numai o nălucire, un joc de flăcări mincinoase... Acum, scăzut la dreapta lui măsură, Wilhelm se infățișează lumii ca un monarh nesăbuit și slab în cel mai cuprinzător înțeles al cuvântului, cu toate că strălucitoarea bogăție a personalității lui de om înșelase atâtea priviri agere.

De rândul acesta s'a descoperit în fine bîrna șubredă, neajunsul de căpetenie al vieții germane: lipsa unei tagme de oameni pregătiți îndelung pentru menirea de sfetnici neatârnați ai tronului împărătesc. Numai invierea idealurilor fiecărei pături sociale și luminarea simțului politic vor putea stă vili primejdiile unor viitoare sdruncinări în legăturile dinlăuntru sau dinafară ale împărăției.

Politica Engliterei în Balcani.

Un articol de curând publicat la Viena de către Max von Kübeck, în *«Österreichische Rundschau»* (2 Heft, 15 Ianuar 1909) reproduce scrisoarea contelui Macdonald O'D... cunoscut pentru însemnătatea lui covârșitoare ca fruntaș al partidului național irlandez.

Acesta lămurește că sprijinul, pe care de la o vreme încoace Englezii îl

dau Turciei constituționale în potriva politicei austriace, are de scop să dovedească mahometanilor de pretutindenea că Engiltera este singura ocrotitoare a islamului. Și astfel stăpânirea britanică asupra Indiei, nesuferită celor 230.000000 de pământeni hinduși va putea să câștige dragostea elementului musulman de acolo, care numără peste 70.000000 de suflete.

În al doilea rând, Englezii voesc să recapete vechia lor întâietate comercială în peninsula balcanică; pentru a înlătura concurența primejdioasă și în parte biruitoare a celor două state germane de pe continent, ei au îmbărbătat pe Turci să înceapă cu strășnicie boicotul mărfurilor austriace care au păgubit așa de mult în cele din urmă săptămâni. Și la nevoie, pentru a nimici planurile cutezătoare ale Germaniei și Austro-Ungariei vor merge până la întemeierea unei alianțe răsăritene (Italia, Serbia, Rusia) în folosul împărăției britanice.

RĂSPUNSURI

C. M., Iași. — Traducerile nu sânt lipsite de unele calități, dar trebuie să renunți la prea marea licență a unor erori gramaticale ca: «*ei se'ndepărtez*», în loc de: «*se'ndepărtează*». Mai încearcă.

G. P., elev în liceul din P. — Denunțăm profesorului d-tale de românește numai versurile:

«Stas pe munte nalt, gigant,
«Plânge, plânge o cucuvae,
«Plânge rău 'n depărtare,
«Sfinte, Sfinte Nicolae!»

Am reproduce și alte versuri, d. p. din «Blonda luncă», în care «un cadavru înghețat plânge în jalnic dor»... Dar ai păți-o prea rău cu dascălul d-tale și apoi atunci să te ții, «Sfinte, Sfinte Nicolae!» — Te iertăm deci, acuma, deși ne-ai trimis hazliile d-tale versu-rele *nefrancat!*

Z. — Sonetul Nirvana» nu e la înălțimea celui publicat. Așteptăm alte încercări.

C. — Botoșani. Ești admirabil! Ne comunică cu atâta sinceritate taina d-tale: «cu începerea numărului următor, m-am decis să colaborez și eu la Revista Dv...» Și apoi ne trimiți «pentru nr. 1 două poezii». Bine, dar ce te faci dacă noi ne-am decis să *nu* colaborăm la intenția d-tale așa de ostilă cetitorilor noștri?!

Cel mult, te demascăm cu versurile:

«Azi de pe umbra ta scăzută
«Simți cum te treci te chinuiești
«Si-atâta poți ca să mai murmuri,
«Că nici nu mori, nici nu trăești!»

Si versuri slabe făurești!

R. D. L. — E numai versificație ușoară, fără fond și fără formă poetică
D'ui C. Th. — Dacă ați mai avea «puțintică răbdare», traducerea d voastră s'ar putea publica într'unul din cele mai apropiate numere. Așteptăm răspuns.

Liăna. — Primit cu plăcere manuscrisul și... toate condițiile de anonimitate?

„MINERVA“ INSTITUT DE ARTE GRAFICE
ȘI EDITURA

B-DUL ACADEMIEI, 3. — EDGAR QUINET, 4. — BUCUREȘTI

A APARUT :

POEZII

DE

Costache Negruzzi

Prețul : Lei 1.50.

SAPHO

DE

Alphonse Daudet

TRADUCERE DE

Em. Gârleanu

Prețul : Lei 1.50.

Impresii Literare

DE

Isabela Sadoveanu

Prețul Lei 1.50

**OAMENI
ȘI LOCURI**

DE

Mihail Sadoveanu

Prețul Lei 2.—

Critice

DE

Titu Maiorescu

VOL. III.

Prețul : Lei 1.50.

De vânzare la toate librăriile din țară.

Nu uitați a vă procura

CALENDARUL MINERVEI

PE 1909

Cel mai frumos și cel mai răspândit Calendar românesc. Splendide ilustrații după pânzele celor mai mari pictori români, precum și vederi după cele mai pitorești poziții, ale României, pe lângă un material literar inedit datorit celor mai distinși scriitori :

A. Vlahuță, G. Coșbuc, I. L. Caragiale, I. Slavici, M. Sadoveanu Octavian Goga, I. Adam, St. O. Iosif, I. Bârseanul, C. Sandu Aldea, Al. Tzigara-Samurcaș, I. Basarabescu, I. Scurtu, N. N. Beldiceanu, G. Silvan, C. Hodoș, Zaharie Bârsan, Natalia Iosif, Caton Theodorian, Al. G. Doinaru.

6 Suplimente artistice în culori și de o valoare excepțională

PREȚUL : LEI 1.25

Ediție de Lux : Lei 2,—

De vânzare la toate librăriile.